STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 11017
31 maart
2025

Advies Raad van State inzake het voorstel van wet tot wijziging van de Mediawet 2008 houdende aanpassing van de rijksmediabijdrage

Nader Rapport

Den Haag, 10 maart 2025
WJZ/50391039 (ID26214)
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan de Koning

Nader rapport inzake het voorstel van wet tot wijziging van de Mediawet 2008 houdende aanpassing van de rijksmediabijdrage

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 29 oktober 2024 nr. 2024002429, machtigde Uwe Majesteit de Afdeling advisering van de Raad van State haar advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen.
Dit advies, gedateerd 11 december 2024, nr. W05.24.00303/I, bied ik U hierbij aan.

De tekst van het advies treft u hieronder aan, voorzien van mijn reactie.

Bij Kabinetsmissive van 29 oktober 2024, no.2024002429, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van de Mediawet 2008 houdende aanpassing van de rijksmediabijdrage, met memorie van toelichting.

Voor de bekostiging van de landelijke publieke mediadiensten wordt jaarlijks een bedrag ter beschikking gesteld aan de publieke omroep (de rijksmediabijdrage). Voor deze bijdrage is een wettelijk minimum gesteld. De regering stelt voor dat minimum te wijzigen om een voorgenomen bezuiniging op de publieke omroep te realiseren. Het budget dat de publieke omroep ter beschikking heeft bestaat naast de rijksmediabijdrage nog uit reclame-afdrachten.

De Afdeling advisering van de Raad van State merkt op dat met de nu voorgestelde korting op de rijksmediabijdrage en het handhaven van het huidige aandeel van reclame-inkomsten, de financiële afhankelijkheid van de publieke omroep enigszins verschuift. De publieke omroep wordt voor een stabiele bekostiging meer afhankelijk van wisselende reclame-inkomsten. De gevolgen daarvan worden in de toelichting nog onvoldoende in beeld gebracht.

De Afdeling adviseert dit alsnog te doen. In verband daarmee is aanpassing wenselijk van de toelichting.

1. Aanleiding en inhoud wetsvoorstel

Het kabinet is van plan om de komende jaren te bezuinigen op de publieke omroep.[1] Voor het begrotingsjaar 2025 is een totaalbedrag van € 1,26 miljard beschikbaar voor de bekostiging van de publieke omroep, waarvan € 1,10 miljard door het Rijk wordt bekostigd en € 165 miljoen afkomstig is van reclame.[2] De bekostiging door het Rijk is bedoeld om een onafhankelijk, gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig media-aanbod te waarborgen, dat toegankelijk blijft voor alle lagen van de bevolking.[3] Om te voldoen aan een Rijksbrede dekkingsopgave is in 2023 besloten om de rijksmediabijdrage voor de publieke omroep per 2025 te verlagen met € 24,3 miljoen.[4]

Voor de voorgenomen korting op de rijksmediabijdrage is het niet voldoende om deze in de rijksbegroting te verwerken. Dit vergt ook aanpassing van de Mediawet 2008. In die wet is namelijk een minimale rijksmediabijdrage opgenomen. Deze bepaling is bedoeld als waarborg voor voldoende

[1] In het hoofdlijnenakkoord is bovendien vanaf 2027 nog een jaarlijkse structurele bezuiniging van € 100 miljoen voorgenomen.
[2] Kamerstukken II 2024/25, 36 600-VIII, nr. 53.
[3] Kamerstukken II 2024/25, 36 600-VIII, nr. 2.
[4] Kamerstukken II 2022/23, 36 350, nr. 1 en Kamerstukken II 2023/24, 36 410-VII, nr. 2.

financiële zekerheid om de continuïteit van een (goed en gevarieerd) publieke media-aanbod te verzekeren.[5] De minimale rijksmediabijdrage is in artikel 2.144 van de Mediawet 2008 gesteld op € 855 miljoen, maar is sindsdien jaarlijks geïndexeerd. Met indexaties en de voorgenomen korting stelt de regering voor de minimale rijksmediabijdrage nu vast te stellen op € 1,04 miljard.[6]

2. Gevolgen verschuiving financiële afhankelijkheid

Naast de voorgenomen korting op de rijksmediabijdrage is het kabinet voornemens om het aandeel reclame op de publieke omroep niet verder af te bouwen. Dat geeft volgens de regering de publieke omroep ruimte om de korting op de rijksmediabijdrage te kunnen opvangen.[7] Dit vergt aanpassing van het Mediabesluit 2008. Deze wijziging is momenteel in voorhang bij de Tweede Kamer.[8] Hierin wordt het streven naar een reclamevrije landelijke publieke omroep losgelaten en wordt het huidige percentage van acht procent reclametijd de nieuwe grens.[9]

Oorspronkelijk zou het aandeel reclame namelijk worden afgebouwd van tien procent in 2021 naar vijf procent in 2026.[10] De regering vond dat de publieke omroep een niet-commercieel platform moest zijn met programmering vanuit een onafhankelijk perspectief.[11] Ook zou grotere afhankelijkheid van reclame-inkomsten een grillige inkomstenbron zijn, met budgettaire tegenvallers als gevolg. In de consultatie van het wetsvoorstel is hier opnieuw aandacht voor gevraagd.[12]

De minister heeft toegezegd om het bredere vraagstuk rondom reclame op de landelijke publieke omroep mee te nemen in de voorgenomen grote hervorming van de landelijke publieke omroep.[13] Daarbij zal worden ingegaan op het belang van de landelijke publieke omroep, alsook de belangen van de commerciële mediapartijen.[14]

Met de nu voorgestelde korting op de rijksmediabijdrage en het handhaven van het huidige aandeel van reclame-inkomsten, vindt enige verschuiving plaats van de financiële afhankelijkheid van de publieke omroep. Deze wordt meer afhankelijk van wisselende reclame-inkomsten, en minder van de rijksmediabijdrage.

In de toelichting wordt onvoldoende ingegaan op de gevolgen van deze verschuiving. Hierin wordt slechts gesteld dat de verlaging van de rijksmediabijdrage geen gevolgen heeft voor stakeholders 'omdat tegelijkertijd de ruimte om reclameopbrengsten te genereren niet verder wordt verlaagd'.[15] Afhankelijk van de reclame-inkomsten kunnen de financiële gevolgen door de combinatie van beide maatregelen inderdaad beperkt blijven. Maar de toelichting gaat onvoldoende in op de eerdergenoemde gevolgen die juist worden veroorzaakt door de combinatie van beide maatregelen.

De Afdeling adviseert om in de toelichting nader in te gaan op de gevolgen van de korting op de rijksmediabijdrage voor de financiële afhankelijkheid van de publieke omroep.

De Afdeling advisering van de Raad van State stelt dat de Mediawet 2008 een wettelijk minimum stelt aan de rijksmediabijdrage die aan de landelijke publieke omroep wordt verstrekt. Voor het goede begrip voelt de regering de behoefte dit beeld enigszins aan te passen. Het wettelijk minimum van de rijksmediabijdrage in de Mediawet 2008 geldt ter bestrijding van alle kosten die op basis van de Mediawet 2008 worden gemaakt en dus niet enkel de kosten die worden gemaakt bij de uitvoering van de publieke mediaopdracht door de landelijke publieke omroep. Verder stelt de Afdeling dat er in 2025 een totaalbedrag van € 1,26 miljard beschikbaar is voor de bekostiging van de publieke omroep. Dit verdient ook aanpassing. Het totaalbedrag van € 1,26 miljard in 2026 heeft betrekking op alle middelen die op artikel 15 Media van de OCW-begroting beschikbaar zijn. Het aandeel van de landelijke publieke omroep hierin is ruim € 960 miljoen. Door de voorliggende maatregel waarbij de

---

5 Kamerstukken II 2007/08, 31 356, nr. 7.
6 Voorgesteld artikel 2.144, eerste lid, van de Mediawet 2008.
7 Kamerstukken II 2023/24, 36 410-VII, nr. 2.
8 Kamerstukken II 2024/25, 32 827, nr. 324. De regering heeft geconstateerd dat de wijziging van het Mediabesluit ten onrechte niet de voorhangprocedure had doorlopen. Dit is hersteld door alsnog de voorhangprocedure te starten. De Raad van State adviseerde over de wijziging, zie: Advies van de Afdeling advisering van de Raad van State van 12 juni 2024 over de wijziging van het Mediabesluit 2008 op het punt van reserves en hoeveelheid reclame (W05.24.00096/I).
9 Het gaat dan om het aandeel reclame op de totale duur van het programma-aanbod op het programmakanaal per jaar (artikel 5 van het Mediabesluit 2008).
10 Artikel 29c van het Mediabesluit 2008.
11 Stb. 2021, 297.
12 Ook het Commissariaat voor de Media wees hierop, zie nota van toelichting bij de voorhang van het ontwerpbesluit wijziging Mediabesluit 2008 in verband met de wijziging van het maximum aandeel televisiereclame en de verhoging van de maximum verenigingsreserve voor de landelijke publieke mediadienst (Kamerstukken II 2024/25, 32 827, nr. 324).
13 Kamerstukken II 2024/25, 36 600-VIII, nr. 53.
14 Kamerstukken II 2024/25, 32 827, nr. 328.
15 Toelichting op het wetsvoorstel, algemeen deel (Gevolgen voor stakeholders).

korting op de rijksmediabijdrage wordt gecompenseerd met Ster-inkomsten is het aandeel Ster-inkomsten hierin gestegen van € 129 miljoen naar € 153,3 miljoen.

De Afdeling advisering van de Raad van State merkt op dat hiermee de financiële afhankelijkheid van de publieke omroep enigszins verschuift. De publieke omroep wordt voor een stabiele bekostiging meer afhankelijk van wisselende reclame-inkomsten. De Afdeling adviseert om in de toelichting nader in te gaan op de gevolgen van deze verschuiving in financiële afhankelijkheid. De toelichting onder het kopje 'Gevolgen voor stakeholders' is naar aanleiding van dit advies aangevuld. In deze aanvulling wordt toegelicht dat de financiële afhankelijkheid van de landelijke publieke omroep verschuift door de nieuwe maatregelen: de afhankelijkheid van reclame-inkomsten neemt toe, terwijl die van de rijksbijdrage afneemt. Ook wordt ingegaan op het feit dat dit niet mag leiden tot commerciële programmering. De Mediawet waarborgt dit door de verkoop van reclamezendtijd bij de Ster onder te brengen, waardoor de NPO geen invloed heeft op de reclame-inkomsten en vice versa. Daarnaast draagt de Ster haar inkomsten af aan de mediabegroting, waarna de minister en het parlement bepalen welk deel naar de NPO gaat. Dit systeem voorkomt commerciële beïnvloeding en zorgt voor een stabielere financiering door schommelingen in reclame-inkomsten op te vangen via de Algemene Mediareserve.

Tot slot wordt onder het kopje 'Gevolgen voor stakeholders' nader toegelicht dat de hoeveelheid toegestane reclame onveranderd blijft op minimaal acht procent en dat de duale financiering, bestaande uit Ster-inkomsten en de rijksbijdrage, essentieel blijft voor een stabiele publieke omroep. Uit een eerdere toezegging blijkt daarbij dat in de zomer van 2025 de Tweede Kamer wordt geïnformeerd over hervormingsvoorstellen, inclusief een impactanalyse van de gevolgen voor private mediapartijen.

Verder is van de gelegenheid gebruik gemaakt om de toelichting onder het kopje 'internetconsultatie' te actualiseren, door hierbij te verwijzen naar de impactanalyse die mede naar aanleiding van het schriftelijk overleg bij de eerdere wijziging van het Mediabesluit is toegezegd.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een aantal opmerkingen bij het voorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ingediend.

De vice-president van de Raad van State,
T. de Graaf

Ik verzoek U het hierbij gevoegde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
E.E.W. Bruins.

Advies Raad van State

No. W05.24.00303/I
's-Gravenhage, 11 december 2024

Aan de Koning

Bij Kabinetsmissive van 29 oktober 2024, no.2024002429, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van de Mediawet 2008 houdende aanpassing van de rijksmediabijdrage, met memorie van toelichting.

Voor de bekostiging van de landelijke publieke mediadiensten wordt jaarlijks een bedrag ter beschikking gesteld aan de publieke omroep (de rijksmediabijdrage). Voor deze bijdrage is een wettelijk minimum gesteld. De regering stelt voor dat minimum te wijzigen om een voorgenomen bezuiniging op de publieke omroep te realiseren. Het budget dat de publieke omroep ter beschikking heeft bestaat naast de rijksmediabijdrage nog uit reclame-afdrachten.

De Afdeling advisering van de Raad van State merkt op dat met de nu voorgestelde korting op de rijksmediabijdrage en het handhaven van het huidige aandeel van reclame-inkomsten, de financiële afhankelijkheid van de publieke omroep enigszins verschuift. De publieke omroep wordt voor een stabiele bekostiging meer afhankelijk van wisselende reclame-inkomsten. De gevolgen daarvan worden in de toelichting nog onvoldoende in beeld gebracht.

De Afdeling adviseert dit alsnog te doen. In verband daarmee is aanpassing wenselijk van de toelichting.

1. Aanleiding en inhoud wetsvoorstel

Het kabinet is van plan om de komende jaren te bezuinigen op de publieke omroep.[1] Voor het begrotingsjaar 2025 is een totaalbedrag van € 1,26 miljard beschikbaar voor de bekostiging van de publieke omroep, waarvan € 1,10 miljard door het Rijk wordt bekostigd en € 165 miljoen afkomstig is van reclame.[2] De bekostiging door het Rijk is bedoeld om een onafhankelijk, gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig media-aanbod te waarborgen, dat toegankelijk blijft voor alle lagen van de bevolking.[3] Om te voldoen aan een Rijksbrede dekkingsopgave is in 2023 besloten om de rijksmediabijdrage voor de publieke omroep per 2025 te verlagen met € 24,3 miljoen.[4]

Voor de voorgenomen korting op de rijksmediabijdrage is het niet voldoende om deze in de rijksbegroting te verwerken. Dit vergt ook aanpassing van de Mediawet 2008. In die wet is namelijk een minimale rijksmediabijdrage opgenomen. Deze bepaling is bedoeld als waarborg voor voldoende financiële zekerheid om de continuïteit van een (goed en gevarieerd) publieke media-aanbod te verzekeren.[5] De minimale rijksmediabijdrage is in artikel 2.144 van de Mediawet 2008 gesteld op € 855 miljoen, maar is sindsdien jaarlijks geïndexeerd. Met indexaties en de voorgenomen korting stelt de regering voor de minimale rijksmediabijdrage nu vast te stellen op € 1,04 miljard.[6]

2. Gevolgen verschuiving financiële afhankelijkheid

Naast de voorgenomen korting op de rijksmediabijdrage is het kabinet voornemens om het aandeel reclame op de publieke omroep niet verder af te bouwen. Dat geeft volgens de regering de publieke omroep ruimte om de korting op de rijksmediabijdrage te kunnen opvangen.[7] Dit vergt aanpassing van het Mediabesluit 2008. Deze wijziging is momenteel in voorhang bij de Tweede Kamer.[8] Hierin wordt het streven naar een reclamevrije landelijke publieke omroep losgelaten en wordt het huidige percentage van acht procent reclametijd de nieuwe grens.[9]

---

1 In het hoofdlijnenakkoord is bovendien vanaf 2027 nog een jaarlijkse structurele bezuiniging van € 100 miljoen voorgenomen.
2 Kamerstukken II 2024/25, 36600-VIII, nr. 53.
3 Kamerstukken II 2024/25, 36600-VIII, nr. 2.
4 Kamerstukken II 2022/23, 36 350, nr. 1 en Kamerstukken II 2023/24, 36 410-VII, nr. 2.
5 Kamerstukken II 2007/08, 31356, nr. 7.
6 Voorgesteld artikel 2.144, eerste lid, van de Mediawet 2008.
7 Kamerstukken II 2023/24, 36 410-VII, nr. 2.
8 Kamerstukken II 2024/25, 32827, nr. 324. De regering heeft geconstateerd dat de wijziging van het Mediabesluit ten onrechte niet de voorhangprocedure had doorlopen. Dit is hersteld door alsnog de voorhangprocedure te starten. De Raad van State adviseerde over de wijziging, zie: Advies van de Afdeling advisering van de Raad van State van 12 juni 2024 over de wijziging van het Mediabesluit 2008 op het punt van reserves en hoeveelheid reclame (W05.24.00096/I).
9 Het gaat dan om het aandeel reclame op de totale duur van het programma-aanbod op het programmakanaal per jaar (artikel 5 van het Mediabesluit 2008).

Oorspronkelijk zou het aandeel reclame namelijk worden afgebouwd van tien procent in 2021 naar vijf procent in 2026.[10] De regering vond dat de publieke omroep een niet-commercieel platform moest zijn met programmering vanuit een onafhankelijk perspectief.[11] Ook zou grotere afhankelijkheid van reclame-inkomsten een grillige inkomstenbron zijn, met budgettaire tegenvallers als gevolg. In de consultatie van het wetsvoorstel is hier opnieuw aandacht voor gevraagd.[12]

De minister heeft toegezegd om het bredere vraagstuk rondom reclame op de landelijke publieke omroep mee te nemen in de voorgenomen grote hervorming van de landelijke publieke omroep.[13] Daarbij zal worden ingegaan op het belang van de landelijke publieke omroep, alsook de belangen van de commerciële mediapartijen.[14]

Met de nu voorgestelde korting op de rijksmediabijdrage en het handhaven van het huidige aandeel van reclame-inkomsten, vindt enige verschuiving plaats van de financiële afhankelijkheid van de publieke omroep. Deze wordt meer afhankelijk van wisselende reclame-inkomsten, en minder van de rijksmediabijdrage.

In de toelichting wordt onvoldoende ingegaan op de gevolgen van deze verschuiving. Hierin wordt slechts gesteld dat de verlaging van de rijksmediabijdrage geen gevolgen heeft voor stakeholders 'omdat tegelijkertijd de ruimte om reclameopbrengsten te genereren niet verder wordt verlaagd'.[15] Afhankelijk van de reclame-inkomsten kunnen de financiële gevolgen door de combinatie van beide maatregelen inderdaad beperkt blijven. Maar de toelichting gaat onvoldoende in op de eerdergenoemde gevolgen die juist worden veroorzaakt door de combinatie van beide maatregelen.

De Afdeling adviseert om in de toelichting nader in te gaan op de gevolgen van de korting op de rijksmediabijdrage voor de financiële afhankelijkheid van de publieke omroep.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een aantal opmerkingen bij het voorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ingediend.

De vice-president van de Raad van State,
Th.C. de Graaf.

[10] Artikel 29c van het Mediabesluit 2008.
[11] Stb. 2021, 297.
[12] Ook het Commissariaat voor de Media wees hierop, zie nota van toelichting bij de voorhang van het ontwerpbesluit wijziging Mediabesluit 2008 in verband met de wijziging van het maximum aandeel televisiereclame en de verhoging van de maximum verenigingsreserve voor de landelijke publieke mediadienst (Kamerstukken II 2024/25, 32827, nr. 324).
[13] Kamerstukken II 2024/25, 36 600-VIII, nr. 53.
[14] Kamerstukken II 2024/25, 32827, nr. 328.
[15] Toelichting op het wetsvoorstel, algemeen deel (Gevolgen voor stakeholders).

Tekst zoals toegezonden aan de Raad van State: Wijziging van de Mediawet 2008 houdende aanpassing van de rijksmediabijdrage

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat voor de dekking van het tekort op de Rijksbegroting het minimum van de rijksmediabijdrage per 2025 wordt verlaagd met 24,3 miljoen euro en dat het voor deze maatregel nodig is de Mediawet 2008 te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Mediawet 2008 wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 2.144, eerste lid, wordt ‘het jaar 2019 855,002 miljoen euro’ vervangen door ‘het jaar 2025 € 1.040.379.000’.

Artikel II. Inwerkingtreding

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen deel

Als bijdrage aan de Rijksbrede dekkingsopgave is bij de Voorjaarsnota 2023[1] besloten om de rijksmediabijdrage met ingang van 2025 te verlagen met € 24,3 miljoen. Structureel gaat het om een verlaging van € 13,4 miljoen met ingang van 2029. Daaraan gekoppeld is in de Voorjaarsnota 2023 het voornemen opgenomen om de ruimte voor reclamezendtijd op lineaire kanalen van de landelijke publieke mediadienst niet verder te verlagen, waarmee zij deze verlaging van de rijksmediabijdrage kan opvangen. Om dit mogelijk te maken is tegelijk met dit wetsvoorstel een besluit over aanpassing van het Mediabesluit 2008 voorbereid waarmee het percentage toegestane zendtijd voor reclameboodschappen op de lineaire kanalen van de NPO niet verder wordt afgebouwd.

Volgens artikel 2.146 van de Mediawet 2008 dienen de Ster-opbrengsten mede voor de bekostiging van de publieke mediaopdracht. In de publieke mediaopdracht is bepaald dat het media-aanbod van de publieke omroep onafhankelijk is van commerciële invloeden. Met andere woorden: de inhoud van de programmering dient niet bepaald te worden door commerciële belangen of optimalisering van reclame-inkomsten. Om die principiële reden is de verzorging van reclame in het media-aanbod van de publieke omroep ondergebracht bij een afzonderlijke instelling, de Ster, die geen relatie heeft met de bepaling van de programmeerstrategie. Bovendien worden de Ster-opbrengsten afgedragen aan de minister en niet rechtstreeks aan de publieke omroep. Het niet verder verlagen van de ruimte voor reclame doet aan deze uitgangspunten van de wet niet af.

De minimale omvang van de rijksmediabijdrage is vastgelegd in de Mediawet 2008. Het besluit bij Voorjaarsnota 2023 moet daarom ook hierin worden verwerkt. Artikel 2.144 Mediawet 2008, eerste lid, bepaalt de minimale hoogte van de rijksmediabijdrage. Dit bedrag wordt op grond van het tweede lid jaarlijks bijgesteld overeenkomstig de huishoudensindex en de consumentenprijsindex. Met dit wetsvoorstel wordt artikel 2.144, eerste lid, Mediawet 2008 gewijzigd, waarbij de minimale hoogte van de rijksmediabijdrage wordt geactualiseerd. Het nieuw voorgestelde bedrag van € 1.040.379.000 is inclusief de indexaties over het huidige bedrag tot en met 2024 en tevens inclusief de verlaging van € 24,3 miljoen met ingang van 2025.

Zonder wijziging van het bedrag in artikel 2.144 zou vanaf 2025 het bedrag in de Mediawet 2008 niet meer aansluiten bij het beschikbare bedrag in de Rijksbegroting. Dat is niet alleen budgettair onwenselijk maar zou ook afbreuk doen aan de waarborgfunctie van deze bepaling in de wet. Die heeft immers als doel dat voor een korting op de rijksmediabijdrage altijd ook een wijziging van de Mediawet 2008 noodzakelijk is.

Om te voorkomen dat Rijksbegroting en Mediawet 2008 onderling van elkaar afwijken is snelle invoering van de voorgestelde wijziging geboden.

Gevolgen voor stakeholders

De rijksmediabijdrage wordt gebruikt voor de financiering van de organisaties en doelen die zijn vastgelegd in de Mediawet 2008. Hiervoor zijn ook de afdrachten van de Ster uit de reclameopbrengsten beschikbaar. De verlaging van de rijksmediabijdrage heeft geen gevolgen voor de stakeholders omdat tegelijkertijd de ruimte om reclameopbrengsten te genereren niet verder wordt verlaagd. Hierdoor hoeven de budgetten die met de rijksmediabijdrage en de reclameopbrengsten kunnen worden toegekend niet te worden aangepast.

Financiële gevolgen

Door de verlaging van de rijksmediabijdrage wordt de Rijksbegroting met ingang van 2025 met € 24,3 miljoen en met ingang van 2029 structureel met € 13,4 miljoen verlaagd. Tegelijkertijd worden de geraamde Ster-ontvangsten op de Rijksbegroting verhoogd vanwege het niet verder verlagen van de ruimte voor Ster om reclameopbrengsten te genereren. Die opbrengsten worden aan de Rijksbegroting afgedragen. De Ster raamt jaarlijks de verwachte afdracht waarna de Rijksbegroting hierop wordt aangepast.

[1] Kamerstukken II 2022/23, 36 350, nr. 1.

Consultatie en toetsen

Reacties uit internetconsultatie

Op de internetconsultatie zijn 8 reacties ontvangen van burgers, commerciële mediabedrijven en belangenorganisaties. Nagenoeg alle reacties hadden betrekking op het besluit om de ruimte voor reclameboodschappen op de lineaire kanalen van de NPO vanaf 2024 niet verder te verlagen. Dit besluit is tegelijk met het besluit tot verlaging van de rijksmediabijdrage bij Voorjaarsnota 2023 genomen en is verwerkt in een aparte wijzing van het Mediabesluit. Hoewel de reacties uit de internetconsultatie dus feitelijk niet over het onderwerp van het voorliggende wetsvoorstel gaan kiest de regering er gezien de samenhang tussen beide voorstellen voor om hier desondanks op deze plek op te reageren.

Partijen geven aan dat het niet verder verlagen van reclames leidt tot concurrentieverstoring en pleiten daarom voor handhaving van de voorgenomen afbouw. Deze partijen merken daarbij op dat het besluit om het percentage niet verder te verlagen haaks staat op eerder gevoerd beleid en dat de overheid zich daarmee niet consequent en betrouwbaar opstelt, dat er een impactanalyse plaats had moeten vinden over de mogelijke effecten op de rest van de mediamarkt en dat het opmerkelijk is dat partijen niet eerder zijn geconsulteerd. Eén respondent wees er op dat bij het wijzigen van het Mediabesluit geen voorhangprocedure is doorlopen.

De regering dankt alle partijen voor de reacties. Hieronder wordt puntsgewijs op de opmerkingen ingegaan.

- De regering vindt het gewenst om de uitvoering van de publieke mediaopdracht op niveau te houden. Daarom is ervoor gekozen om gelijktijdig met de korting op de rijksmediabijdrage de lineaire reclamemogelijkheden op de kanalen van de NPO niet verder af te bouwen.
- De regering erkent dat het niet verder verlagen van de reclameruimte enig effect kan hebben op de reclamemarkt waar ook commerciële partijen actief zijn. Maar de regering weegt het belang van een gezonde en stabiele financiering van de publieke mediaopdracht zwaarder. Marktpartijen hebben in de consultatie niet onderbouwd aangegeven dat er sprake is van dermate onevenredig nadelige gevolgen voor de markt die tot een andere afweging zouden moeten leiden.
- De regering merkt verder op dat de overheidsfinanciën er ten tijde van de aankondiging om de ruimte voor reclameboodschappen op de lineaire kanalen te halveren beter voor stonden. Door de verslechterde financiële situatie van de rijksfinanciën was het vorige kabinet (Rutte IV) genoodzaakt om besluiten te nemen waarmee tegenvallers op de Rijksbegroting konden worden gedekt. Voor regering en parlement is het legitiem om wijzigingen in het beleid door te voeren wanneer gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven.
- Verder erkent de regering dat er geen impactanalyse is uitgevoerd en dat marktpartijen niet eerder zijn geconsulteerd. Het niet verder verlagen van het percentage is namelijk een direct gevolg van het reeds genomen besluit bij de Voorjaarsnota 2023.
- De regering heeft geconstateerd dat de wijziging van het Mediabesluit ten onrechte niet de voorhangprocedure had doorlopen. Dit is hersteld door alsnog de voorhangprocedure te starten.

Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets

Het Commissariaat voor de Media (CvdM) heeft een uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets uitgevoerd. Het Commissariaat heeft in overweging gegeven om de toelichting aan te passen op het punt van de relatie tussen het genereren van reclameopbrengsten en de onafhankelijkheid van de programmering. Naar aanleiding van de opmerkingen van het Commissariaat is de toelichting hierop aangepast. Het Commissariaat benadrukt daarnaast het belang van zekerheid over afdoende en stabiele financiering voor de onafhankelijkheid van de publieke omroep.

Regeldruk

Het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) heeft het dossier niet geselecteerd voor een formeel advies, omdat het geen gevolgen voor de regeldruk heeft.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,